

Bibliotheekopleidingen over de grenzen heen

“
**Ik heb het beste
van beide werelden**
”

foto: PHOT40.

Leen Liefsoens is Belgische maar door 'de liefde' in Nederland terecht gekomen. Ze is geboren en getogen in Hasselt en studeerde er ook af. Na haar studies Bijzondere Jeugdzorg in 2002, besloot ze een carrière-switch te maken en startte ze met de Initiatie Bibliotheekwezen in de bibliotheekschool van Genk. Eenmaal geslaagd, zocht en vond ze werk in de Hogeschool Zuyd in Nederlands Limburg. Ondertussen was ze ook gestart met de opleiding Graduaat in het bibliotheekwezen, waarvan ze in 2007 het diploma behaalde. Dat diploma bleek uiteindelijk niet te worden gelijkgeschakeld met bachelor, wat haar ertoe aanzette de opleiding te herdoen aan de Hogeschool Amsterdam, zij het dit keer met een reeks vrijstellingen op zak. Een half jaar eerder was ze met haar vriend naar Nieuwegein verhuisd en ging ze aan de slag in Xplora, de bibliotheek van de Avans Hogeschool in 's-Hertogenbosch. In 2009 behaalde ze dan toch het begeerde bachelor diploma 'Informatie en Media (IM)'. Haar achtergrond maakt haar de geknipte persoon om vergelijkingen te maken tussen Vlaamse en Nederlandse opleidingen. Maar ook over heel wat andere thema's: Web 2.0, bibliotheek 2.0, kennismanagement... heeft ze een uitgesproken mening en visie en bovenal frisse ideeën.

**Interview
met de Vlaamse
Leen Liefsoens,
senior informatie-
medewerker aan de
Avans Hogeschool in
's-Hertogenbosch**

Interview:
Stijn Meersseman (Arteveldehogeschool)
en Dirk Desaever (Plantijn Hogeschool)

Web 2.0

LEEN LIEFSOENS: In 2006 viel het me op dat Nederlandse bibliothecarissen heel open begonnen te bloggen over wat ze deden. Ik wou echt deel uit maken van die community van bibliothecarissen en Web 2.0 en besloot zelf te gaan bloggen¹. Het betekende het prille begin van Web 2.0 voor mij, en nu noemen mijn collega's me al de specialist.

Ik zie veel mogelijkheden voor de bibliotheeksector en zeker voor bibliotheken waar veel studenten vertoeven. Want studenten zijn opgegroeid met internet en met gamen en het is mijn visie dat we daar als bibliotheek in moeten volgen en hen trachten te ontmoeten op de plekken die zij verkiezen, niet andersom. Web 2.0 maakt dat mogelijk, het is er op gestoeld dat je informatie brengt naar wie die nodig heeft.

Liggen jongeren volgens jou dan echt wakker van een blog van de bibliotheek of het leercentrum?

Neen, dat denk ik niet, omdat ze met Web 2.0 juist zelf, door bijvoorbeeld berichten te plaatsen op Hyves, informatie aanleveren. Je kan als bibliotheek voor hen een blog opstarten, maar zorg er dan wel voor dat de informatie bij de student terechtkomt, door bijvoorbeeld gebruik te maken van RSS. Op zich doen we daar bij Xplora nog heel weinig mee en dat vind ik best wel jammer. We hebben nu een nieuwe site² gelanceerd met informatie over onze dienstverlening, die we volop trachten te promoten bij de docenten. We ondervinden namelijk dat studenten rechtstreeks moeilijk te bereiken zijn. Ook bij informatievaardigheden merken we dat. Pas als de docent informatievaardigheden belangrijk genoeg vindt, dan geeft hij dat door aan de studenten en bereik je resultaat. En via die weg zouden we het volgens mij ook met de promotie van onze nieuwe site moeten aanpakken.

Bibliotheek 2.0

LIEFSOENS: We zijn bij Xplora gestart met het 23 dingen-project³ en ik hoop dat daardoor Web 2.0 wat meer in de belangstelling komt bij de medewerkers, want de meesten hebben er nog geen feeling mee. De Xplora-medewerkers doen de 23 dingen, de innovatiemedewerkers starten dan weer met de 21eDingen van Surf dat veel meer gericht is op e-learning⁴.

Ik zie bij veel collega's nog weerstand tegen Web 2.0, al moet ik toegeven dat ze op de eerste bijeenkomst enthousiast reageerden en onmiddellijk zin hadden om er mee te experimenteren. Ik hoop dat we uiteindelijk met de opgedane kennis ook nieuwe tools kunnen ontwikkelen voor de studenten en docenten en beter kunnen helpen bij hun vragen.

Organiseren jullie de opleiding zelf of volgen jullie de cursus van Rob Coers?

We volgen wel de cursus van Rob Coers en hij heeft voor ons ook een Avans 23 dingenomgeving opgezet, maar de organisatie en het coachen doen we zelf.

Is de tijdsinvestering die ermee gemoeid gaat een obstakel bij je collega's?

Bij collega's wel en dat is nu het probleem! Ze doen het niet en daarom denken ze dat er veel tijd in kruipt. Ik doe het zelf gewoon tussendoor. Ik plaats bijvoorbeeld een bericht op Twitter en automatisch wordt het bericht op tal van andere platformen gepubliceerd. Dat is het leuke van Web 2.0: je ziet me overal verschijnen en toch kost het me geen extra moeite. Ik doe gewoon alles van op een plaats.

Ik vind wel dat je collega's moet overtuigen van het nut van Web 2.0, ze hebben blijkbaar toch dat extra zetje nodig. Ze zijn overigens verplicht vol te houden tot het eindpunt in juni, het is een onderdeel van hun persoonlijk ontwikkelplan (POP).

Ook studenten en docenten beseffen onvoldoende dat de Web 2.0-tools hun werk gemakkelijker kunnen maken. LinkedIn kennen ze meestal wel, maar echte tools als Evernote⁵ of Delicious zijn minder bekend en kunnen toch zeer handig zijn bij (literatuur)onderzoek of scriptieschrijven.

Gebruiken jullie ook Reference Manager en Endnote?

Neen, Endnote hebben ze aangeschaft, maar het wordt denk ik niet gebruikt. Waarom zou je Endnote gebruiken als er gratis goede alternatieven zijn? Nog te vaak wordt zoiets van hogerhand opgelegd. Ik vind dat je studenten en docenten de voor- en nadelen moet tonen van bepaalde tools, maar in de keuze moet je ze vrij laten, anders gaan ze de tools toch niet gebruiken. Waar het uiteindelijk om draait is dat ze allen dezelfde stijl en manier van verwijzen gebruiken, dat staat los van de tool die ze daarvoor hanteren.

“

Ik vind wel dat je collega's moet overtuigen van het nut van Web 2.0, ze hebben blijkbaar toch dat extra zetje nodig.

”

Leercentrum Xplora

LIEFSOENS: Het leer- en innovatiecentrum (LIC) is een dienst van Avans Hogeschool die bestaat uit twee delen, het leercentrum Xplora en het innovatiecentrum. De onderwijskundige adviseurs van het innovatiecentrum hebben geen afzonderlijke ruimte. Vanuit de backoffice van Xplora ontwikkelen ze allerlei toetsen en methoden. Ze richten nu op de locaties tijdelijke 'proeflokalen'⁶ in voor docenten, met tal van nieuwe apparatuur en tools, ook Web 2.0. Docenten krijgen er de kans om te experimenteren en vragen te stellen. Zij zijn dus vooral met het onderwijskundige bezig, terwijl Xplora toch vooral een bibliotheek met informatie, documentatie en databanken is. Dus wel gescheiden, maar toch één dienst, dat is de visie geweest van de directie. Er is ook bewust gekozen om Xplora in het midden, in het hart van de school te planten.

Binnen Xplora hebben we vier verschillende functies. De informatieassistent zit aan de service- en uitleenbalie en verricht eenvoudige bibliotheektaken. Bij de informatie-medewerkers heb je de juniors die boeken plastificeren, literatuuronderzoek verrichten en de seniors zoals ik, die verantwoordelijk zijn voor de collectievorming, het invoeren van de boeken, literatuuronderzoek, en instructies. Daarnaast heb je nog de echte informatiespecialisten die nauw samenwerken met het onderwijs, bijvoorbeeld voor het opzetten van een leerlijn informativaardigheden. Allemaal samen vormen ze een functioneel team dat verbonden is aan een welbepaalde academie. Ik ben bijvoorbeeld verbonden aan de academie Financieel Management. Met het hele team verrichten we de ondersteuning, de instructies en de collectievorming van de academie. Daarboven staan er weer managers en daarboven natuurlijk de directie.

Hoe zie je Xplora verder evolueren, waar zal het volgens jou binnen vijf of tien jaar staan?

Zoals het concept is uitgedacht heeft het volgens mij een lange levensduur. Het moet alleen nog meer evolueren richting onderwijs. Nu zijn we nog te veel een dienst die door het onderwijs wordt ingehuurd terwijl we er eigenlijk toch onlosmakelijk mee verbonden zouden moeten zijn. We zouden bijvoorbeeld mee aan tafel moeten zitten tijdens overlegmomenten, het curriculum mee helpen opstellen, zeker wanneer het gaat over informativaardigheden. Dat zien we nu al in enkele academies gebeuren, bijvoorbeeld in de academie Management en Bestuur.

Het beeld van Xplora als ontmoetingsplaats zal nog versterkt worden. Zoals ik al aangaf voel ik dat we in de toekomst de informatie meer tot bij de student moeten brengen. En we kunnen ook een belangrijkere rol spelen bij literatuuronderzoek.

Schakelen jullie studenten structureel in om andere studenten te begeleiden?

Ja, we hebben vanuit de innovatiekant van het LIC een Peermentoring- en tutoringproject⁷ lopen, waarbij studenten andere studenten begeleiden bij bepaalde vakken. Het is een zeer succesvol project.

Digital Xplora

LIEFSOENS: Het aantal databanken groeit gestaag. Een goede promotie van het aanbod is cruciaal, studenten en docenten weten nauwelijks wat we in huis hebben. Studenten lezen enkel de voorgeschreven 'papieren' boeken. Dus als je het onderwijs zo kunt inrichten dat docenten meer gebruik maken van databanken, dan is het veel gemakkelijker om de studenten mee te krijgen. Het geven van instructies vormt ons sterkste promotiemiddel. Die trachten we steeds te koppelen aan welbepaalde lesonderdelen, want het geven van losse instructies heeft helemaal geen zin. Maar hoe dat gegeven wordt, verschilt sterk per academie. Sommige academies organiseren het liever zelf. Uit de statistieken van de databanken blijkt in elk geval dat het gebruik omhoog gaat wanneer we met instructies bezig zijn, daar zijn we natuurlijk wel blij om.

Hoe denk je dat bibliotheken in de toekomst digitale content zullen ontsluiten?

Ik denk dat we nog weinig digitale content zullen bezitten. De uitgevers bezitten in toenemende mate het monopolie daarop. Daarom zijn repositories als tegengewicht ook zo belangrijk. We hebben de HBO-Kennisbank, waar Avans sinds het begin aan meewerkt en ik zie ook dat Open Access overall hoog op de agenda staat bij de Nederlandse organisaties. Het belang zal nog toenemen en dat kan ik alleen maar toejuichen. We zoeken nu naar een werkwijze waarop studenten gemakkelijk zelf hun scriptie in de HBO-kennisbank kunnen laden en de metadata toevoegen. De omweg via de bibliotheek vormt mogelijk een onnodige barrière.

Vind je dat juist niet belangrijker dan al de gadgets in Web 2.0? Bibliotheekwerk gaat toch in de eerste plaats om het aanbieden van inhoud.

Je ziet een achterstand op Web 2.0-vlak en dat zal toch bijgebeend moeten worden, zeker omdat de technologie zich zo snel ontwikkelt. Ik vind dat je als bibliotheek op de hoogte moet blijven van die ontwikkelingen. Ik kijk iedere dag in mijn Google Reader en ik hou die ontwikkelingen in de gaten, maar dat is omdat ik er persoonlijk interesse in heb. Een deel van mijn collega's hebben nog nooit gehoord van al die blogs waar zoveel innovatieve ideeën op staan die je kan gebruiken. Ik vind dat het management ze de tijd moet gunnen om er mee te (leren) werken.

Het leercentrum Xplora in het hart van de hogeschool. Foto: Paulien de Gaaij.

Hebben jullie een online chatdienst?

Neen, we hebben wel Question-Point, maar dat is eerder een e-maildienst, een centraal systeem waar alle vragen toekomen en worden verdeeld onder de Xplora-medewerkers die de juiste expertise hebben. We chatten niet rechtstreeks met de studenten.

Jullie volgen allemaal 23 dingen, wellicht vanuit de filosofie dat dit een vaardigheid is waarover elke medewerker moet beschikken. Zie je nog andere van dergelijke basisvaardigheden?

Informatievaardigheden lijken me heel belangrijk. Maar je hebt ook nood aan sociale vaardigheden in de contacten met de gebruikers. En daarnaast zeker ook didactische vaardigheden, want je bent toch vaak bezig met het overbrengen van vaardigheden naar anderen, mensen rondleiden e.d.. Het is een vaardigheid die naar mijn mening soms ontbreekt bij collega's, maar waar de bibliotheekschole ook onvoldoende aandacht aan schenken. Ik besef wel dat het rondleiden van groepen niet zomaar voor iedereen is weggelegd, maar het gewoon achterwege laten in de opleiding is geen optie. Het LIC verzorgt gelukkig een eigen cursus didactische vaardigheden voor haar Xplora-medewerkers.

Bibliotheekopleidingen over de grenzen heen

Is er een verschil tussen de Vlaamse en Nederlandse bibliotheekopleidingen die je volgde?

In Nederland verloopt het naar mijn gevoel wat professioneler. De IM is een echte hogeschoolopleiding waar de lessen overdag worden gegeven en waar de meeste docenten uit het werkveld of zelfs de bedrijfswereld komen. In Nederland gaan ze meer mee met de tijd, vind ik. Kennismanagement of projectmanagement en meer bedrijfsgerichte vakken, had ik nog nooit gehad in de Belgische bibliotheekopleiding, maar die kwamen wel uitgebreid aan bod in de Nederlandse. In België is het wat meer op de openbare bibliotheek gericht. De echte bibliotheekvakken, zoals formele of inhoudelijke ontsluiting, die zijn in Nederland minder uitgebreid vertegenwoordigd. Je hebt natuurlijk wel de ontsluitingsvakken, maar je moet er bijvoorbeeld niet zelf de ISBD-regels gaan toepassen. Ik heb het beste van beide werelden. Ik heb een degelijke, oude bibliotheekopleiding gevolgd in België en ben toen overgestapt naar Nederland en kreeg toen allemaal bedrijfsgerichte vakken.

“

In Nederland gaan ze meer mee met de tijd. Kennismanagement of projectmanagement en meer bedrijfsgerichte vakken, had ik nog nooit gehad in de Belgische bibliotheekopleiding.

”

En nu ben je bezig met een masteropleiding?

Ja, in september ben ik afgestudeerd, eindelijk dat bachelor-niveau behaald. Onmiddellijk daarna ben ik gestart met de master Culturele informatiewetenschap aan de universiteit van Amsterdam⁸ en daar moet ik een schakelprogramma volgen omdat ik van de hogeschool kom. Ik ben dus in feite nog niet echt met de master gestart. Juist zoals de IM van oorsprong een echte bibliotheekopleiding was, is ook dit vanuit de bibliotheekopleiding gegroeid. Volgens mij zijn het allemaal bibliotheekmensen. Ik heb eerst wetenschapsfilosofie gehad, daarna representatie en retrieval, nog een echt bibliotheekvak. En nu ben ik gestart met informatie in organisaties, dat hoort meer bij verandermanagement, een echt managementvak.

Waar haal je de motivatie om te blijven studeren?

De combinatie van werken en studeren spreekt me erg aan, ik raad iedereen aan om deeltijds te gaan werken en te combineren met een studie. Ik werk nu 32 uren per week, bijna voltijds dus. Tijdens mijn bachelor kreeg ik nog een dag van de werkgever vrij, maar nu neem ik dit voor eigen rekening. De werkgever stelt zich wel soepel op met het werkrooster. En de drive is echt, het is ideaal om de theorie in de praktijk te brengen en andersom. Als je me tien jaar geleden had gezegd, je gaat voor een master, dan had ik je helemaal voor gek verklaard. Ik een master, ik ben meer van het doen, niet van het denken.

Hoop je hogerop te komen?

Ja, natuurlijk. Ik hoop ooit in een leidinggevende functie te staan.

Je hebt wel vrijheid om je werk zelf in te richten?

Ik moet redelijk in het stramien blijven hoor. Maar dat ligt niet in mijn aard en daar hebben mijn managers het soms wel moeilijk mee, vermoed ik. Dan verwittigen ze me wel eens: “Het kan niet allemaal gaan zoals jij dat wil”.

Waar kan je het beste aarden, in een Nederlandse of een Belgische bibliotheek?

Buiten enkele stages heb ik nog niet zo veel ervaring met Vlaamse bibliotheken. Maar ik hoor toch meer thuis in een Nederlandse bibliotheek, denk ik. In Nederland zijn ze opener en directer, maar werken ze ook innovatiever. Het verschil is niet zeer groot en natuurlijk zijn er nog verschillen tussen de Nederlanders van bijvoorbeeld beneden en boven de rivier. Maar veel hangt natuurlijk af van het management van de bibliotheek, hoe open en transparant zij bereid zijn te werken.

Samenwerking

Welke kansen zie je om samen te werken in Vlaanderen en Nederland?

Die samenwerking kan nog geïntensifieerd worden, maar ook binnen de landen zelf. We hebben wel overkoepelende organisaties, maar toch zie ik dat er te weinig van elkaars kennis geprofiteerd wordt. Hogeschoolbibliotheken kunnen bijvoorbeeld heel wat leren van openbare bibliotheken en omgekeerd. We kunnen de overkoepelende organisaties beter anders inrichten, meer naar de inhoud gaan dan naar het type bibliotheek, vind ik. Ze zouden bijvoorbeeld een werkgroep informatievaardigheden of digitale bibliotheek kunnen oprichten bestaande uit leden van openbare bibliotheken, hogeschoolbibliotheken, universiteitsbibliotheken en wetenschappelijke bibliotheken.

En opnieuw gebruik maken van Web 2.0. Er zijn nu heel veel individuele bibliothecarissen die in Nederland toch wel een hechte community vormen binnen de setting die opgezet is door individuele personen. Zoals de bibliotheek 2.0-ning⁹, die is opgezet door één bibliothecaris en is uitgegroeid tot een hele community. Die community's moeten ook meer gebruikt worden als samenwerkings-

“

Ik volg het principe “You’ve got zero privacy anyway, get over it!”

”

verband. En dat gebeurt gelukkig al voor een stuk: Zo heeft Bibliotheek2.0-ning een aparte sessie gehouden tijdens OCN 2008 (Online Conferentie Nederland): Bibliotheek 2.0 is happeNing! Dergelijke initiatieven lijken mij heel erg belangrijk.

Je bent naar IFLA geweest. Hoe past dat in je professionele visie over het netwerken met anderen op internationaal vlak?

Ik heb veel opgestoken tijdens het IFLA-congres, maar concrete samenwerking is daar niet uitgekomen. Ik denk dat je daarvoor echt vaker naar IFLA moet en dat kost geld. Dat is natuurlijk wel een nadeel. Ik vind dat IFLA wel kansen biedt tot samenwerking via internet, alleen sluiten we bij Xplora daar nog niet bij aan en dat zou misschien toch wel goed zijn.

Opgeven van privacy

Je hebt het privacy-aspect ook al vermeld. Van jou weten we bijvoorbeeld welk boek je in de trein leest. Heb je daar al negatieve of positieve ervaringen mee?

Geen negatieve in ieder geval! Positief in de zin van: “O ja dat is een leuk boekje!”. Ik heb nog contact met een student die dezelfde route doet als ik. We waarschuwen mekaar voor vertragingen. Ja, dat is het leuke!

Heb je er dan geen probleem mee dat je privégegevens op het net beschikbaar zijn?

Geen enkel probleem, omdat ik weet dat alles afschermen geen zin heeft. Mensen die je kwaad willen doen, die vinden je gegevens toch. Het maakt niet uit of ze het in één seconde vinden of in twee minuten. Ik volg het principe “You’ve got zero privacy anyway, get over it!”. Je ziet in de maatschappij ontwikkelingen waarbij je kunt afvragen of privacy nog bestaat: overal camera’s op straat, tegenwoordig heeft alles een chip en wordt je gedrag daardoor geregistreerd (goede voorbeelden daarvan zijn de OV-chipkaart van de Nederlandse Spoorwegen en de discussie rond de transponder die je in de auto krijgt voor het rekeningrijden, beiden actuele voorbeelden uit Nederland).

Hoort die gedachtegang bij jouw generatie?

Ja, wellicht. Ik ben in Xplora Den Bosch overigens de jongste medewerkster. Tegenover het opgeven van privacy zie ik vooral de voordelen van het delen op internet, het geven en nemen. Mensen zijn bang dat ze de controle verliezen wanneer ze informatie delen. Dit komt nog van het oude principe dat als je iets weggeeft, dat je het dan kwijt bent. Dat is waar voor fysieke objecten, maar we leven nu meer in een kennismaatschappij. Als je informatie of kennis deelt, dan verlies je dat niet. Door te geven zonder daar onmiddellijk iets voor terug te verwachten, zal je uiteindelijk meer terugkrijgen dan je oorspronkelijke ‘investering’. Maar het niet weten van wie en wanneer ze iets terugkrijgen, dat is iets wat veel mensen moeilijk vinden. Ik deel op Twitter mee welke artikelen ik lees voor mijn opleiding, daarop krijg ik van andere mensen tips over aanvullende artikelen waardoor ik meer te weten kom over het onderwerp waarvoor ik een paper moet maken. Ik deel de artikelen met de instelling dat anderen die artikelen misschien ook interessant kunnen vinden, maar krijg er zonder dat ik het verwacht toch iets voor in de plaats. Ik plaats op mijn weblog en portfolio de opdrachten die ik maak voor school en ik krijg nu regelmatig medestudenten die me via de chatbox op mijn weblog vragen stellen over deze opdrachten. Het levert niet altijd iets op, maar het geeft me wel steeds een goed gevoel.

Nog een ander voordeel (of is het een nadeel?) van het opgeven van privacy is personalisatie. Door het feit dat de Nederlandse Spoorwegen nu weten welke reizen ik regelmatig maak (via de OV-chipkaart), kunnen ze me beter gerichte aanbiedingen doen. Dat heeft natuurlijk ook zijn nadelen, maar je krijgt ook meer maatwerk, waardoor overbodige informatie achterwege blijft. Personalisatie zie je zeker ook in Web 2.0-tools. Straks gaat iedereen naar eenzelfde URL maar krijgen ze allemaal een andere website te zien, omdat de pagina informatie toont die alleen relevant is voor ieder individu apart. Sommige mensen gaan dat dan weer nadeliger vinden, want je weet dan niet meer welke informatie je mist en je hebt geen controle meer over de informatie die je ziet.

Bedankt voor het gesprek!

Zeer graag gedaan!

Het boeiende gesprek met Leen Liefsoens (over Xplora sprak ze in eigen naam en niet namens Avans) bood een helder zicht op de denkwereld van een nieuwe generatie bibliothecarissen. "Kenniss is er voor haar om te delen. Alleen als je zelf deelt, mag je verwachten iets terug te krijgen". En laat dat nu precies zijn wat Leen volop doet: op haar Web 2.0-pagina's kom je niet alleen te weten welk boek ze op de trein leest, maar je kan er ook haar recentste werkstuk voor haar bibliotheekopleiding nalezen. En tot nog toe kreeg ze niets dan prettige en positieve reacties.

En dat afschermen van de privacy, waar de digital immigrants het zo moeilijk mee hebben, is voor haar helemaal geen issue. Waarom zou je proberen je privégegevens af te schermen, als diegene die ze echt wil vinden, ze doorgaans in geen tijd kan vinden, of jij dat nu wil of niet?

Leen Liefsoens mag dan wel geen digital native stricto sensu zijn, ze bood ons wel een andere kijk op nieuwe trends die zeker stof tot nadenken bevat voor de huidige generatie. En met dezelfde begeestering leidde ze de redactie ook nog eens uitgebreid rond in Xplora Den Bosch¹⁰.

Noten

1. De persoonlijke blog van Leen Liefsoens waarop ze over heel wat bibliotheekthema's ideeën, informatie en kennis deelt: <http://bieb-miepleen.web-log.nl>
2. Het leer- en innovatiecentrum van de Avans Hogeschool: <http://lic.avans.nl>,
3. 23 Dingen: ontdek, speel en leer over Web 2.0: <http://www.23dingen.nl/>
4. Surf Academy 21eDingen: <http://www.21edingen.nl/>
5. Het gratis notitieprogramma Evernote, <http://www.evernote.com>
6. Voor meer info over het project zie: [http://avanshogeschool.wetpaint.com/page/Proeflokaal of de weblog](http://avanshogeschool.wetpaint.com/page/Proeflokaal%20of%20de%20weblog): <http://proeflokaal.blogspot.com/>
7. Peermentoring- en tutoringproject: <http://lic.avans.nl/index.php/Peermentoring-en-tutoring/peermentoring-en-tutoring2.html>
8. Info over de Master culturele wetenschap aan de universiteit Amsterdam zie: <http://www.studeren.uva.nl/ma-culturele-informatiewetenschap>
9. Kennisnetwerk bibliotheek 2.0 -ning: <http://bibliotheek20.ning.com>
10. Over Xplora Breda lees je meer in het verslag van een studiebezoek van de sectie schoolbibliotheken op 8 november 2008 ("Universiteit Tilburg en Avans Hogeschool of hoe verschillend twee Learning Spaces er kunnen uitzien" / Stijn Meersseman. – In: Bibliotheek- en Archiefgids, 84(2008) 1, p.35-37, online op: http://www.vvbad.be/files/200801_Meersseman.pdf).

VOOR ...

- ⊗ openbare & wetenschappelijke bibliotheken
- ⊗ documentatiecentra, musea & archieven

DIE UITKIJKEN NAAR ...

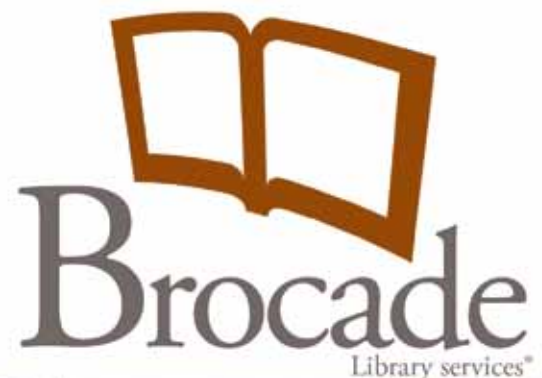
- ⊗ een nieuw & eigentijds automatiseringssysteem
- ⊗ een integraal webgebaseerde oplossing
- ⊗ een toepassing die intensief gebruik maakt van open source technologieën
- ⊗ een totaaloplossing waarvan de kosten beheersbaar blijven

DAT OPTIMAAL INTEGREERT MET ...

- ⊗ identificatiesystemen zoals de eID
- ⊗ RFID & zelfbedieningsomgevingen
- ⊗ andere catalogi & databanken

EN DE KLANT CENTRAAL STAAT MET ...

- ⊗ een attractieve & kneedbare publicatieomgeving
- ⊗ een persoonlijke attentie op aanwinsten (SDI)
- ⊗ herinneringen via e-mail (vb. leen- & reservatiedrukwerk)
- ⊗ online IBL, reservaties & magazijnaanvragen

Brocade
Library services®

CIPAL

Cipalstraat 1
2440 Geel
☎ 014 576 211
☎ 014 583 500
✉ ap@cipal.be
🌐 www.cipal.be

CIPAL DV verzorgt kwaliteitsconversies vanuit om het even welke omgeving naar **Brocade Library Services®**, en biedt totaaloplossingen op maat aan voor uw hardware, connectiviteit, beveiliging en integreert met aanwezige derde applicaties.

Brocade Library Services® wordt permanent verder ontwikkeld in samenwerking met de bibliotheek van de Universiteit Antwerpen.